

მენარმე ქალთა ფონდი
Fund of women Entrepreneurs

ქალი და ბიზნესი

Woman and Business

№3

გამოცემას აფინანსებს EED - ეკლესიების
განვითარების სამსახური (გერმანია)

Publication is financially supported by
EED (Germany)

ბიულეტენში გამოთქმული მოსაზრებები,
შესაძლოა არ ემთხვეოდეს EED-ს მოსაზრებებს

The views expressed in the bulletin does not
necessarily represent the views of EED

ქალი და ბიზნესი

N:3

Woman and Business

ს ა მ რ ე ვ ი

C o n t e n t

რეგიონალურ პარტნიორულ კონსულტაციაზე	⇐ 2	3 ⇒	Regional Partner Consultation
მრავალი მაგიდა მენარმა ქალთა ფონდში	⇐ 4	6 ⇒	Round Table at the Fund of Women Entrepreneurs
სხოვრება უფრო ადვილი გახდა	⇐ 8	9 ⇒	Life Has Become Easier
ჩვენი საქმიანობა	⇐ 10	12 ⇒	our activity
თქვენ გისმენთ იურისტი	⇐ 14	15 ⇒	Lawyer Listens
ბიზნეს-იდეები უკვე არსებობს	⇐ 16	17 ⇒	Business Ideas
მიღებულ ცოდნას პრაქტიკულად გამოიყენებენ...	⇐ 18	19 ⇒	Knowledge Received will be used in Practice...
მენარმა ქალთა ფონდის გამოცემა	⇐ 20	21 ⇒	New Edition by the Fund of Women Entrepreneurs
დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში	⇐ 22	23 ⇒	Independent auditor's report
მენარმა ქალთა ფონდი (ბიუჯეტის ხარჯთაღრიცხვა)	⇐ 24	24 ⇒	Fund of women entrepreneurs Expense accountavility

ჩემიონაღუჩ ზაჩსნიოჩუჩ კონსულტაციაჲ

თბილისში CTC - ს ოფისში გაიმართა სამ-დღიანი რეგიონალური პარტნიორული კონსულტაცია, რომლის ორგანიზატორები იყვნენ საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციები BfdW და EED. შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღეს არასამთავრობო ორგანიზაციებმა სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებიდან: სომხეთი, აზერბაიჯანი, საქართველო, მათ შორის იყო მენარმე ქალთა ფონდის თავმჯდომარე მერი გელაშვილი.

კონსულტაცია ემსახურებოდა ორ მიზანს: პირველი, პარტნიორებთან ერთად ახალი ორგანიზაციის, რომელიც გაერთიანების პროცესშია, როლის და მიზნის განსაზღვრა. მეორე - შუალედური და ხანგრძლივი სტრატეგიული ამოცანების შემუშავება სამხრეთ კავკასიაში მუშაობისათვის. ამასთანავე, კონსულტაციაზე განხილულ იქნა საკითხები, რომლებიც უკავშირდებოდა მონაწილე ორგანიზაციების საქმიანობის სფეროებს და მათ გამოცდილებას. მუშაობა წარიმართა როგორც ლექციური, ასევე ინტერაქტიული მეთოდებით.

შეფასება მონაწილეების მხრიდან...

პატივცემულო ფელისიტას და ილონკა!

მენარმე ქალთა ფონდის სახელით მინდა მადლობა გადაგიხადოთ რეგიონალურ პარტნიორულ კონსულტაციაზე მონაწილეთათვის.

აღსანიშნავია, რომ სამი დღის განმავლობაში მივიღეთ ძალიან სასარგებლო გამოცდილება, მქონდა შესაძლებლობა სხვა მონაწილეებთან ერთად განმეხილა მიღწეული შედეგები და სამომავლო გეგმები რეგიონის მასშტაბით.

დიდი მადლობა ამ საუკეთესო შესაძლებლობისათვის.

პატივისცემით მერი გელაშვილი

შეფასება ორგანიზატორების მხრიდან...

პატივცემულო კოლეგებო!

გვსურს კიდევ ერთხელ გადაგიხადოთ მადლობა ჩვენს პირველ, ერთობლივ კონსულტაციაში მონაწილეობისათვის, რომელიც გაიმართა 2010 წლის 1-3 მარტს. თქვენმა მოსაზრებებმა და ადექვატურმა შეფასებებმა ეს ღონისძიება უფრო საინტერესო და შედეგიანი გახადა. თქვენგან მივიღეთ უამრავი იდეები იმ საქმიანობის ირგვლივ, რომელიც წინ გველოდება - პირველი ერთობლივი რეგიონალური დაგეგმარება, გაერთიანების პროცესი, ახალი ორგანიზაციის განვითარება და მიმდინარე დიალოგი...

საუკეთესო სურვილებით ილონკა ბოლტზე და ფელისიტას მენზი სამხრეთ აღმოსავლეთ ევროპის, კავკასიის რესპუბლიკების გუნდი

REGIONAL PARTNER CONSULTATION

Three-days regional partner consultation was held at CTC office, organized by the international donor organizations BfdW and EED. Participants of the meeting were NGOs from South Caucasus: Armenia, Azerbaijan and Georgia, including chairperson of the Fund of Women Entrepreneurs Meri Gelashvili.

The consultation aimed at two goals: first, identification of role and mission of the new organization in the process of merging, with the partners; secondly, elaboration of middle-term and long-term strategic considerations regarding the work in South Caucasus.

Additionally, issues related to sphere of activities and experience of the participant organizations were discussed during the consultation.

EVALUATIONS OF THE PARTICIPANTS ...

Dear Felicitas and Ilonka,

On the behalf of the Fund of Women Entrepreneurs, I would like to thank you for inviting on the regional partner consultation.

It is worth to mention that during the three day period I obtained very useful experience. I had an opportunity to discuss results reached and future plans in regional context.

Thank you again for the opportunity.

With Best Regards,

Meri Gelashvili

EVALUATION OF THE ORGANIZERS...

Dear Colleagues,

We wish to thank you once again that you attended our first joint consultation which took place 1-3 of March, 2010. Your thoughts and insights made this event an inspiring and fruitful encounter. You gave us a lot of ideas for the work which lies ahead of us - the first joint regional planning, the merging process and the development of the new organization and the ongoing dialogue...

With best regards

Ilonka Boltze and Felicitas Menz

Team South East Europe / Caucasian Republics

მკვლედი მაგიდა მონაწილე ქალთა ფონდში

26 თებერვალს მენარმე ქალთა ფონდმა მრგვალი მაგიდა მოაწყო თემაზე: „2009 წლის ანგარიში და 2010 წლის სამოქმედო გეგმის განხილვა“.

მონაწილე სტუმრებს შორის იყვნენ ფონდის ბენეფიციარები - მენარმე ქალები, აუდიტი, იურისტი, ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

შეხვედრის მიზანი იყო მენარმე ქალთა ფონდის საქმიანობის გამჭვირვალობა და ანგარიშვალდებულება როგორც ბენეფიციარების, ასევე საზოგადოების წინაშე, - 2009 წელს გაწეული საქმიანობის შეფასება და სამომავლო გეგმების დასახვა.

შეხვედრა გახსნა ფონდის თავმჯდომარემ, **მერი გელაშვილმა**. აუდიტორიას გააცნო დღის წესრიგი და შეხვედრის მიზანი. ისაუბრა სამენარმეო საქმიანობის მნიშვნელობაზე და იმ პრობლემებზე, რომელთა გადალახვა უწევთ მცირე ბიზნესის მქონე ქალებს ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მისაღწევად.

„მიხარია, რომ ვხედავ ახალ სახეებს, ჩვენ თანდათან ვიზრდებით, უფრო მეტნი ვხდებით, რაც იმას ნიშნავს, რომ ახალი ქალები დასაქმდნენ, ახალ ოჯახებს გაეზარდათ შემოსავალი. თქვენი სიმრავლე ნიშნავს სიღარიბის დაძლევის, ქალთა სიძლიერეს, დამოუკიდებლობას.“

ფონდი „სოხუმის“ თავმჯდომარემ, ალლა გამახარიამ საზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ქალები ლიდერული უნარ-ჩვევების შეძენისა და საკუთარ შესაძლებლობებში დარწმუნების შემდეგ ადვილად იღებენ გადაწყვეტილებას ჩაერთონ ბიზნესში. „ქალთა წარმატებული საქმიანობა გადამდები მაგალითია სხვებისათვის. სულ უფრო მეტი ქალი იღებს გადაწყვეტილებას ჩაერთოს მცირე ბიზნესში, ჰქონდეს საკუთარი საქმე და გაზარდოს მისი ოჯახის ფინანსური შემოსავალი.“

შეხვედრაზე პროგრამით გათვალისწინებული აღწერილობითი ანგარიში წარმოადგინა კოორდინატორმა მირანდა გვანცელაძემ, რომელმაც მთელი წლის განმავლობაში ფონდის მიერ შესრულებულ სამუშაოებზე ისაუბრა.

აღწერილობით ანგარიშს მოჰყვა ფინანსური ანგარიში. ფონდის ბუღალტერმა **ნელი კენჯიამ** შეხვედრის მონაწილეებს 2009 წლის განმავლობაში გან-

ხორციელებულ ღონისძიებებზე გაწეული ხარჯების სრული ანგარიში წარუდგინა. დამოუკიდებელმა აუდიტორმა კი, თავის მხრივ გააკეთა აუდიტორული დასკვნა და ფონდის საქმიანობა შეაფასა ფინანსური თვალსაზრისით.

გამომსვლელთა შორის იყვნენ პროფესიული გადამზადების კურსების პედაგოგები, რომლებმაც ამ კურსების მნიშვნელობაზე ისაუბრეს. მათი თქმით, ახალგაზრდებისთვის მნიშვნელოვანია დღევანდელ სიტუაციაში უფასოდ დაეუფლონ კომპიუტერთან მუშაობის საჭირო უნარ-ჩვევებს, ისწავლონ ინგლისური ენა, ბუღალტერია, დაზღავრების ქსოვა და ჭრა-კრვა.

საზგასმით იქნა ნათქვამი, რომ ამ პროგრამამ გაამართლა და მიმდინარე წელსაც გაგრძელდება. ქალბატონმა მერი გელაშვილმა მონაწილეებს მიაწოდა ინფორმაცია, რომ მენარმე ქალთა ფონდი, პროექტის ფარგლებში მსგავსი კურსების გახსნას გეგმავს ფოთში და სოფელ ხურჩაში (აფხაზეთის საზღვრისპირა სოფელი).

დიანა ყურაშვილმა (პროექტის ასისტენტი) მოკლედ შეაფასა გასული წლის მუშაობა: „ნამდვილად ნაყოფიერი მუშაობა განხორციელდა. ჩატარდა ტრენინგები, შეიქმნა სამუშაო ადგილები, რომლებიც დღემდე წარმატებულად მუშაობენ. ჩვენ მუდმივად გვაქვს კავშირი ჩვენს მენარმეებთან. მონიტორინგი გვებმარება შევისწავლოთ, თუ რამდენად სწორად გავთვალეთ ჩვენი მიზნები და ამოცანები, რამდენად სწორი არჩევანი გაკეთდა ბიზნეს-პროექტების შერჩევისას. რა პრობლემები აქვთ ჩვენს ბენეფიციარებს.“

საინფორმაციო „ქალი და ბიზნესი“- ს შესახებ საუბრისას, ჟურნალის რედაქტორმა შეხვედრის მონაწილეებს გააცნო სიახლე იმის შესახებ, რომ გამოცემაში ივეგმება ახალი რუბრიკის დამატება - „თქვენ გისმენთ იურისტი“, სადაც პასუხი გაეცემა ყველა შეკითხვას მენარმოების შესახებ, ვინაიდან იურიდიული ასპექტების ცოდნა გაუადვილებს ჩვენს ბენეფიციარებს საკუთარი საქმიანობის სწორად და სამართლიანად წარმართვას.

როგორც ფონდის იურისტმა, თამარ ფაჩულიამ განაცხადა: „პირველად ვესწრები შეხვედრას, სადაც ორგანიზაცია საკუთარ ბენეფიციარებს აბარებს ანგარიშს როგორ იმუშავა მთელი წლის განმავლობაში. იშვიათია ორგანიზაციები, რომლებიც გამჭვირვალობის მიზნით ღიად და გახსნილად აწვდიდეს ფინანსურ ანგარიშს შეხვედრის მონაწილეებს. ეს არის პასუხისმგებლობის მაღალი მაჩვენებელი და რა თქმა უნდა, მსგავსი ინიციატივა მისასალმებელია“.

ტელეგადაცემების ასისტენტი შეეხო 2009 წელს მწარმე ქალთა ფონდის მიერ მომზადებულ ორ ტელე-სიუჟეტს (ერთ-ერთი მათგანი ნაჩვენები იქნა შეხვედრაზე), რომლებშიც ასახულია ფონდის საქმიანობა. აღინიშნა, რომ ბენეფიციართა ინფორმირებულობის დონის ამაღლება ფონდის საქმიანობაში ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტია.

თავის მხრივ, შეხვედრის მონაწილე მწარმე ქალებმაც გააკეთეს მოკლე ანგარიში თავიანთი საქმიანობის შესახებ. მათ შორის იყვნენ სხვადასხვა წლებში შექმნილი სამუშაო ადგილების ავტორები, რომლებიც მცირე ბიზნესს უძღვებიან მომსახურების, ვაჭრობის და საოჯახო მეურნეობის სფეროში.

გასული წლის სამუშაოს შეჯამების შემდეგ 2010 წლის სამოქმედო გეგმაზე გაგრძელდა საუბარი, მე-

წარმე ქალთა ფონდის თავმჯდომარის ინფორმაციით პროექტი სამწლიანია. რაც გულისხმობს ახალ სატრენინგო პროგრამას, ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ქალთა პროფესიულ მომზადებას. აღინიშნა ისიც, რომ მსგავსი კურსები გაიხსნება ფოთსა და ხუროში (აფხაზეთის მოსაზღვრე სოფელი). დასასრულს, მრგვალი მაგიდის მონაწილეებმა შეიმუშავეს წინადადებები რა სახის ღონისძიებები შეიძლება დაიგეგმოს:

- ფონდის ბენეფიციარების მიერ წარმოებული პროდუქციის გამოფენა-გაყიდვა
- მასტერკლასების ორგანიზება ერთნაირი ბიზნესით დაკავებული მწარმე ქალებისთვის
- პროფესიული გადამზადების კურსების გავლის შემდეგ მსმენელებისთვის ტრენინგის ჩატარება მცირე ბიზნესის საფუძვლებში
- ზესტაფონში პროფესიული გადამზადების კურსების ორგანიზება
- მცირე უპროცენტო სესხების პროგრამის შემუშავება
- საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელება აბაშაში (სამეგრელოს რეგიონი) მცხოვრები დევნილი ქალებისთვის, ვინაიდან მათ არ აქვთ საჭირო ცოდნა მცირე ბიზნესის წარმოებისთვის

შეხვედრის შეჯამებისას კიდევ ერთხელ აღინიშნა, რომ მისასალმებელია ფონდის მხრიდან გამოვლენილი ინიციატივა თავისი საქმიანობა გამჭვირვალე გახადოს ბენეფიციარების წინაშე. ეს ხელს შეუწყობს ქალებში მოტივაციისა და სტიმულის გაზრდას, მაქსიმალურად გამოავლინონ საკუთარი შესაძლებლობები.

მირანდა გვანცელაძე

ROUND TABLE AT THE FUND OF WOMEN ENTREPRENEURS

Agenda of the Roundtable, organized by the FWE, on 26 February was - reporting of the activities carried out in 2009 and discussion of the action plan for 2010.

Among attendants of the meeting were beneficiaries of the FWE – women entrepreneurs, an audit, a lawyer and representatives of the local NGOs.

Goal of the meeting was – transparency of the FWE's actions and accountability before the beneficiaries, as well as evaluation of the activities performed in 2009 and setting up future action plans.

The Roundtable was opened by chairperson of the FWE Ms. **Meri Gelashvili**. She presented agenda of the meeting and talked about significance of the entrepreneurship and the problems women occupied in small business have to cope with in order to gain economic independence.

"I am delighted to see so many new faces here with us, we grow day by day, which means that new women are employed, new families have increased their income. Increased quantity of you leads to eradication of poverty, strength and independence of more women."

Chairperson of the Fund "Sokhumi", Ms. **Alla Gakharia**, emphasized that after obtaining leadership skills and self-confidence women easily decide to start a business. "Successful businesswomen are the role models for others. More women decide to run own business, expand it and increase income."

Miranda Gvantseladze, coordinator of the FWE, presented a report on the activities carried out by the Fund during the year, followed by financial report, by Neli Kenjia, accountant of the Fund. She acquainted participants of the meeting with the detailed financial report on the expenses that covered the activities performed by the FWE in 2009.

Independent audit presented audit's conclusion and made financial evaluation of the works done by the FWE.

Among the rapporteur of the meeting were instructors of the vocational training courses, who emphasized significance of the works. In their opinion, nowadays it is essential for young people to study computers, English language, accounting, loom knitting and sewing free of charge.

It was underlined that the program was successful

and will be prolonged for the current year as well. Ms. Meri Gelashvili informed the participants that similar courses will be opened in Poti and village Khurcha (village at Abkhazia seacoast) as well.

Diana Kurashvili, project assistant, briefly evaluated the last year: "Truly fruitful works were carried out. Trainings were conducted, new work places were created, which continue to work successfully. We have permanent contact with our businesswomen. Monitoring helps us to identify accuracy of our defined goals and objectives and correctness of the business projects' selection process; and problems our beneficiaries face with. "

Editor of the newsletter "A Woman and Business", shared with news, a new rubric "Lawyer Listens" will be added to the journal, where all the questions concerning the entrepreneurship will be answered by a lawyer.

Tamar Pachulia, the lawyer of the FWE stated: "it is the first time for me to attend this type of meeting, where the organization reports before its beneficiaries about the works implemented during a year. There are very few organizations that provide beneficiaries, with financial report transparently. It is an indicator of high sense of responsibility."

Assistant of the TV-show talked about two TV-plots prepared by the FWE (one of them was showed on the meeting) which described activities carried out by the Fund. As it was mentioned, raising awareness of the beneficiaries is one of the top priorities of the FWE.

The meeting participant businesswomen presented brief report about their activities as well. Among them were the authors of the work places created in various years that operate in the fields of service, trade and family business.

After summarizing the works of the previous years, discussions continued on the action plan for 2010. According to the chairperson of the FWE, old project will be prolonged with the duration of three years, including training program, creation of new work places and vocational training for women. It was mentioned that similar courses will be opened in Poti and Khurcha

(village at Abkhazia seacoast). Finally roundtable participants elaborated proposals on possible activities planned for future:

- Exhibition-sell of the products produced by the FWE beneficiaries;
- Master classes for women occupied in similar businesses;
- Training course in basics of small business for the students who took vocational courses;
- Arrangement of vocational courses in Zestaponi;
- Implementation of low-interest debt program;
- Implementation of educational program in Abasha (Samegrelo region) for IDP women, as they lack necessary skills to start a business

At the end of the meeting, the FWE's initiative to make its actions more transparent for the beneficiaries was welcomed once again. This will induce women to use their capacities as much as possible.

MIRANDA GVANCELDZE

სსოპქეპა უფრო აქვილი მახდა

ნაირა მალანია უკვე 17 წელია წყალტუბოში, სანატორიუმ „მედეაში“ ცხოვრობს. ხშირად ღიზიანდება ამის გამო, მაგრამ მისი მისამართი ორ ნაწილადაა გაყოფილი - მუდმივი და დროებითი. მუდმივი მისამართი აფხაზეთში, გულრიფშის რაიონშია. სანამ კონფლიქტი დაიწყებოდა, როგორც ქალს, ბევრი საზრუნავი არ ჰქონდა, ოჯახს არაფერი აკლდა და შვილებს უვლიდა.

აფხაზეთის ომის შემდეგ მის ცხოვრებაში ახალი, მძიმე და რთული ეტაპი დაიწყო. დღესაც საშინელი განცდები აქვს, როცა იხსენებს, როგორ გამოიარა ფეხით სვანეთის გზა მცირეწლოვან შვილებთან ერთად. როცა ზუგდიდში ჩავიდნენ, ხელისუფლებამ სხვა დევნილებთან ერთად წყალტუბოში გადაიყვანა. მისთვის სულ ერთი იყო სად დარჩებოდა, ოღონდ ცოცხლები დარჩენილიყვნენ. იმედი ჰქონდა, მალე საკუთარ ოჯახში დაბრუნდებოდა.

დროებით მისამართად წყალტუბო, სანატორიუმი „მედეა“ 17 წელია შემორჩა და დღემდე ელოდება იმ დროს, როცა მის მუდმივ მისამართს დაუბრუნდება.

დევნილობის პირველი წლები მის ცხოვრებაში ყველაზე სასტიკი იყო. ბუნებით მეტად მოთხოვნი, აქტიური ქალია, მაგრამ ვერაფერი მოახერხა. ირგვლივ ყველას უჭირდა. მცირე დახმარება, რომელსაც სახელმწიფოსგან იღებდა, საკმარისი არ იყო.

ცდილობდა გამოსავალი ეპოვა. თუმცა, ეს არც ისე ადვილი აღმოჩნდა. იმ ფონზე, როცა არაფერი არ მუშაობდა, რაიმე სახის სამუშაოს პოვნა თითქმის შეუძლებელი იყო.

იმხანად, ყველაზე მეტად პური იყიდებოდა. ნაირამაც გადაწყვიტა პურით ვაჭრობა დაეწყო. იფიქრა, ოჯახში პურს მაინც შემოვიტან, მერე რალაც გამოჩნდება. მისი „ბიზნესი საქმიანობა“ წლობით გაგრძელდა. ნაირა ამ მძიმე წლებს უკვე იუმორით იხსენებს:

„ორი დიდი ჩანთა მქონდა, ხელით შეკერილი, თეთრი ტომრებისგან ვკერავდით. ორივეში პურებს ჩავაწყობდი და მხრებზე ჩამოვიკიდებდი. სიმძიმისგან ისე ვიყავი მოხრილი, თითქმის არ ვჩანდი. წყალტუბოს ბაზართან ვიდექი და დილიდან დაღამებამდე ცხელი პური დამქონდა, ზამთარ -ზაფხულ. ვერ წარმოიდგენთ, რა საშინელი სამუშაოა. დაჯდომას ვინ ჩიოდა, დასადგოში ადგილიც არ მქონდა. დახლი რომ დამექირავებინა, მოგება არაფერი დამრჩებოდა. ერთ ადგილას რომ დავმჯდარიყავი პურებს ვერ გავყიდდი, ჩემნაირი ბევრი იყო და ყველა იმას ცდილობდა, კლიენტი როგორმე მასთან მოსულიყო. ხანდახან პოლიციელებიც გამოგვეკიდებოდნენ და დავრბოდი ამხელა ჩანთებით.“

როცა ჩანთა ოდნავ შემსუბუქდებოდა, სულს ვითქვამდი. ჩემი დასვენებაც ეს იყო. თითო პურიდან ხუთი თეთრი მრჩებოდა. დღის ბოლოს რამდენიმე პურს სახლში წასაღებად გადავდებდი და ეს იყო მთელი ჩემი შემოსავალი, ამ „საშინელი ბიზნესიდან“.

განსაკუთრებით მძიმე დღეში ვიყავი ზაფხულში, როცა საშინელ სიცხეში, ცხელი პურით მიწვედა სია-

რული. სახლში ცოცხალ- მკვდარი მივდიოდი, ამდენი ტვირთის თრევისგან ყველაფერი მტკიოდა“.

ნაირას გული წყდება, რომ შვილებს ვერ ასწავლა, ბიჭი მესამე კურსზე იყო მაგრამ უფულობის გამო სწავლა ვერ გააგრძელა, მერე სამხედრო სამსახურში წავიდა, იქიდან რომ მობრუნდა ოჯახი ისევ ძველებურად, გაჭირვებით ცხოვრობდა და სწავლის გაგრძელება ოცნებად დარჩა.

რამდენიმე წლის წინ მენარმე ქალთა ფონდი გამოჩნდა. ტრენინგზე დასასწრებად მოიწვიეს.

„არასოდეს აზრად არ მომსვლია რაიმე სახის ბიზნესი წამომეწყო.“

ყველაფერს ფული სჭირდება. ისე რა უნდა დაიწყო. მე კი არც ფული მქონდა და არც სურვილი - ამდენი წვალებისგან ყველაფრის იმედი საბოლოოდ გადამეწურა. მერე ტრენინგზე მოვხვდი, ვიფიქრე რაიმე ახალს გავიგებ, რალაცას ვისწავლი მეტი“.

ტრენინგზე მართლაც ბევრი რამ გაიგო, სწორედ მაშინ გაუჩნდა იდეა, მომგებიანი საქმე წამომეწყო. კერვა კარგად იცოდა, მაგრამ თუ ის მისი შემოსავლის წყარო გახდებოდა ვერც ამაზე იფიქრებდა.

ტრენინგის შემდეგ გადაწყვიტა მინი-სამკერვალო შეექმნა. შემდეგ ბიზნეს-გეგმა შეადგინა და მენარმე ქალთა ფონდისგან ბიზნესის დასაწყებად გრანტი მიიღო: საკერავი მანქანა, უთო, საუთაო მაგიდა შეიძინა.

სულ მალე ნაირას ცხოვრებამ მიმართულება უკეთესობისკენ შეიცვალა.

თეთრეულის კერვა დაიწყო. თავიდან მზა ნედლეული სანატორიუმებში გაჰქონდა გასაყიდად. კლიენტები ბევრი ჰყავს. უკვე სახლშიც აკითხავენ და შეკვეთებს აძლევენ. შემოსავალმაც მოიმატა.

ის დრო, როცა მძიმე ჩანთებიდან თითქმის არ ჩანდა და უიმედოდ ელოდა ხვალინდელ დღეს, წარსულს ჩაბარდა. ცხოვრება მისთვის უფრო ადვილი და საინტერესო გახდა.

იკა ტვილიანი

LIFE HAS BECOME EASIER

Naira Malania has been living in Sanatorium “Medea” in Tskaltubo for 17 years. The fact that her address is divided in two categories: permanent and temporary irritates her quite frequently. Permanent address is in Abkhazia, Guliripshi district. Prior to the conflict, she did not have many troubles to worry about.

After the war she started a new, hard and heavy period of her life. Remembering of the old times of passing through Svaneti by foot with a small child brings painful emotions. When they reached Zugdidi government, along with other IDPs, brought them to Tskaltubo. Only thing that mattered for her at the moment was to stay alive and hoped would return to her home soon.

Address: Sanatorium “Medea”, Tskaltubo has been a temporary address for 17 years and she till now expects the day when returns to permanent one.

The first years were the most hard for her. Naira is a strong, active woman but could not do anything. Everyone was desperate. Miserable financial aid they received from the government was not sufficient.

She tried to find the solution. However it was not easy at all. When nothing worked to find a job was almost impossible.

At those times bread was sold well, and Naira decided to sell it. Her “business” continued for years, now Naira remembers those times with humor:

“I had two huge, handmade bags, I sewed them from the white sacks, which used to fill with bread and carried them on the shoulders. I used to walk around the Tskaltubo market and sell the hot bread. You cannot imagine how heavy work it was. There was not enough space to stand not to mention sitting. If I rented a counter would be left without profit and if sat on one place then would not be able to sell the bread, as there were a lot of people like me and everybody tried to attract the clients. Sometimes policemen chased after us and I used to run away with my bags on shoulders.

Relief was when my bags became a bit lighter that was my rest. Profit gained from each bread was only five Tetri. At the end of the day I took several breads for home and that was my whole income from the “business”.

Especially hard days I had in summer, when in a heat had to carry the hot bread. Home I returned half alive in terrible pains.”

Naira is very upset that her son was not able to get higher education, he was on the third grade when had to leave university because of the lack of money and went to the military service, after return the family was in the same grim situation and education became unaffordable wish.

Several years later the Fund of Women Entrepreneurs appeared and invited her on training.

“I never thought about starting any type of business. Everything needs money otherwise it is impossible to start. I had neither money nor desire, after all the years I lost hope. Later I attended the training and decided to study something new.”

She actually had learned a lot of things on the training, and there decided to start a profitable business. Naira sewed quite well, but she would never imagine that it may become source for income.

Upon completion of the training course she decided to open a mini sew-shop and drafted a business plan received a grant from the FWE to purchase: sew machine, iron, and table.

Soon Naira’s life changed its direction.

She started to sew sheets. In the beginning Naira used to sell ready products in the sanatorium and now she has a lot of clients who visit her at home and she gets orders, her income has increased.

The times when she used to carry heavy bags on her shoulders, waiting hopelessly for the next day are left in the past and the life has become easier for her.

EKA TVILDIANI

ჩვენი საქმიანობა

შეკვეთავს არ ვუჩივი...

კერვა მისი საყვარელი საქმეა, ბავშვობაში ჯერ თოჯინებს უკერავდა, მერე უფრო სერიოზულად დაინტერესდა ამ საქმით და ძველი კაბების გადაკეთება დაიწყო, კერავდა დროის გასაყვანად, ხანაც მისი სიამოვნებისთვის. თანდათან დაიხვეწა და ახალ-ახალ მოდელებსაც იგონებდა.

სოხუმელი ჯული აგლაძე ზესტაფონში სასტუმრო „იმერეთში“ ოჯახთან ერთად აფხაზეთის კონფლიქტის შემდეგ წლების განმავლობაში ცხოვრობდა.

ძალიან უჭირდათ მაგრამ ვერ წარმოიდგენდა, თუ კერვა მისი ოჯახის შემოსავლის წყარო გახდებოდა. თავიდან საქმიანობა ძველი კაბების გადაკეთებით დაიწყო. მერე ნაცნობებმა სთხოვეს კაბის შეკერვა. მერე ნაცნობების ნაცნობებმაც მოაკითხეს, ზოგმა საჩუქარი მისცა სანაცვლოდ, ზოგმა პროდუქტი. ასე თანდათან სახელიც გაითქვა.

პრობლემები ბევრი ჰქონდა, საკერავი მანქანა არ ჰქონდა, არც ის ატრიბუტები რაც ამ საქმიანობაში ძალიან სჭირდებოდა.

ეს ყველაფერი წლების წინ იყო. ახლა მისი ოჯახის მდგომარეობა მნიშვნელოვნად შეიცვალა. საკერავი მანქანაც აქვს და ყველა საჭირო ხელსაწყო, რომელიც ამ პროცესს სჭირდება.

- ეს ყველაფერი მეწარმე ქალთა ფონდის დამსახურებაა. - ამბობს ჯული და ამატებს: „რაც არ უნდა კარგი მკერავი იყო, რაც არ უნდა სერიოზული პროფესიონალი, თუ საკერავი მანქანა არა გივარგა, ვერაფერს შეცვლი, რადგან ხელით ვერ გააკეთებ იმას, რასაც სრულყოფილი ნაშრომი ითხოვს. მოდელი თუ კარგად არის შექმნილი, შესაბამისად, ხარისხიც მაღალი უნდა ჰქონდეს. ხელით ამ ხარისხს ვერ შექმნი“.

მის მოდელებს განსაკუთრებული ქალურობა ეტყობა. ყველა დეტალს დიდხანს ამუშავებს. დილიდან საღამომდე მუშაობს. არ უყვარს როცა კლიენტს რამეს უგვიანებს. რაც არ უნდა მძიმე დღე ჰქონდეს, მთელი ღამის მუშაობაც რომ დასჭირდეს (ასეთი შემთხვევაც ჰქონია) დანიშნულ დროს მოდელი მზადა აქვს.

„შეკვეთებს არ ვუჩივი, ზესტაფონი პატარა ქალაქია, ყველა ყველას იცნობს, ბევრი კლიენტი მოდის, ჩემი შეკერილი ძალიან მოსწონთ, - მეორედ, მესამედ მიკვეთავენ. შემოსავალიც გაიზარდა. მაღლობა ღმერთს, უკეთესობისკენ მივდივარ.“

ჯული აგლაძემ ზესტაფონში პატარა გამოფენაც მოაწყო, საკუთარი ნაშრომები გამოფინა. რეკლამა და მარკეტინგის წესები ტრენინგიდან კარგად ახსოვს. იცის, რომ მსგავსი ღონისძიებები სწორედ მისი საქმიანობისთვისაა საჭირო.

ჯული
აგლაძეციალა
კვანტრიშვილი

სიახლე სხვა კუთხითაც გამოჩნდა: განსახლების პროექტის ფარგლებში, რამდენიმე თვის წინ სასტუმრო „იმერეთში“ მცხოვრები დევნილები კვალითის დასახლებაში, ახალ გარემონტებულ შენობაში გადაიყვანეს.

„სასტუმრო „იმერეთში“ ისეთ საშინელ პირობებში გვინევდა ცხოვრება, კმაყოფილი რატომ არ უნდა ვიყოთ. ერთ პატარა ოთახში ვმუშაობდი, განძრევის საშუალება არ მქონდა, ახლა უკეთეს პირობებში ვარ, უფრო კომფორტულად. ერთადერთი, რაც ამ სასტუმროს დადებითი ჰქონდა, ის იყო, რომ ქალაქის ცენტრში მდებარეობდა და კლიენტებს არ უჭირდათ ჩემთან მოსვლა.“

თავიდან ძალიან შემეშინდა, კვალითის დასახლება ქალაქიდან მოშორებით არის, ვიფიქრე, შეიძლება მუ-

შაობაში ხელი შემეშალოს, ან ვერ მომაგნონ, ან ასე შორს წამოსვლა არ მოუნდეთ მეთქი“.

როგორც თვითონ ვარაუდობდა, პირველი თვე ჰქონდა შეფერხება, სამუშაოც ცოტა იკლო და გადანევიტა კიდეც ქალაქის ცენტრში ოთახი დაექირავებინა სამუშაოდ. მალე ყველაფერი შეიცვალა.

„ძველი კლიენტები დამიბრუნდნენ, ახლებიც დამემატა. სხვაგან გადასვლას აღარ ვგეგმავ. გაცილებით უკეთეს პირობებში ვმუშაობ, იმედი მაქვს მომავალში უფრო გაიზრდება ჩემი შემოსავალი“.

მის საქმიანობაში სიახლეა ისიც, რომ რამდენიმე მოსწავლე ჰყავს და გოგონებს ჭრა-კერვას ასწავლის. ამ პროფესიას ერთგულება და შრომისმოყვარეობა სჭირდება, - ამბობს ჯული და თავის მოსწავლეებსაც იგივეს ასწავლის. მისი თქმით, ბიზნეს-საქმიანობაში მთავარია სურვილი, შრომისმოყვარეობა, რისკი და თუ ეს ყველაფერი კარგად მოირგე წარმატებები უსათუოდ მოგაკითხავს.

შემოსავალი იზრდება

ეკა ბალათურია ღიმილით ისხენებს იმ დღეს, როცა სერიოზულად მოიხიბლა სტილისტის პროფესიით. მის მეგობარს ზესტაფონში სალონი ჰქონდა გახსნილი, ხშირად აკითხავდა მას და სტილისტების საქმიანობას აკვირდებოდა. მერე თანდათან პროფესიული კუთხითაც შეხედა ამ საქმეს. მალე შეატყო საკუთარ თავს, რომ ამ საქმით დაინტერესდა. დახელოვნების კურსები ამავე სალონში გაიარა და საკმაოდ წარმატებულად, ექსპერიმენტი პირველად ახლობლებზე ჩაატარა. ეკას ნამუშევრები თანდათან მოსწონდათ. სხვადასხვა სახის ვარცხნილობებზე გადავიდა.

შემდეგ იდეა გაუჩნდა სალონში დაენყო მუშაობა, მაგრამ ვერ მოახერხა, არც ისე ადვილი აღმოჩნდა სამუშაოს პოვნა. უფრო უკეთესი იდეაც გაუჩნდა, საკუთარი სალონი გაეხსნა, მაგრამ ეს იდეა ოცნებად დარჩა.

როცა მენარმე ქალთა ფონდი ზესტაფონში გამოჩნდა, ტრენინგზე სხვა დევნილ ქალებთან ერთად ეკაც მოიწვიეს. მაშინ გაარკვია, რომ პროგრამა ქალთა ბიზნესის განვითარებას ითვალისწინებდა, და შესაძლებელი იყო გრანტის აღება ბიზნეს-საქმიანობის დასაწყებად.

მალე მისი ოცნება რეალობად იქცა. ბიზნეს-გეგმა სწორედ ამ მიმართულებით დაწერა, რომელიც შემდგომ სიცოცხლისუნარიანად ცნეს და შესაბამისი გრანტიც მიიღო.

„ყველაფერი მიყიდეს, რაც სჭირდება ამ საქმიანობას: თმის ფენი, სხვადასხვა ზომის მაკრატლები, სარკე... ეს საქმე ძალიან მიყვარს, განსახლების პროგრამის ფარგლებში ახალი ბინა მივიღეთ. ამავე საცხოვრებელში ჩემი დის ოთახია, რომელიც რამდენიმე წლით მოსკოვში ცხოვრობს, მისი ნებართვით, სწორედ ამ ბინაში მოვანყვე სალონი.“

ეკამ ტრენინგზე მიღებული ინფორმაციიდან ბევრი რამ დაიმახსოვრა, ბევრი რამ გამოადგა. მომსახურების ფასი სხვა სალონებთან შედარებით დაბალია. რაც კლიენტების მოზიდვაში ეხმარება.

„შემოსავალი იზრდება, ეს მცირე ბიზნესია და ბევრი არ არის, მაგრამ მიღებული თანხები ბევრ პრობლემებს მიგვარებს, არსებობა არ მიჭირს, საკუთარი შემოსავალი მაქვს და ეს ძალიან მაძლიერებს შინაგანად, დამოუკიდებლობის შეგრძნებას მიქმნის. მომავალში სხვა გეგმებიცა მაქვს, თმის მოვლის პარალელურად შეიძლება სალონში სხვა ტიპის მომსახურება გავხსნა, სახის, კანის, ფრჩხილების მოვლა.“

ბევრი რამ შეიცვალა

ციალა კვანტრიშვილი აფხაზეთიდან არის დევნილი, ახლა ზესტაფონში, სოფელ თვრილში ცხოვრობს. ქმართან და ორ შვილთან ერთად. ბუნებით ძალიან პრაგმატულია, მოძრავი და საქმიანი. მისი ისტორია ძალიან ჰგავს სხვა დევნილების ისტორიას. ძალიან უჭირდათ, არანაირი შემოსავალი ოჯახს არ ჰქონდა. ხშირად ამბობს: „თუ ადამიანმა მოინდომა, გამოსავალი ყოველთვის მოიძებნებაო. გამოსავალიც მოძებნა. მეზობლის ძროხა აიყვანა მოსავლელად, მესამედს იტოვებდა. „ყოველ დღით ზესტაფონის ბაზარში ვიყავი, მანონი და რძე გამქონდა გასაყიდად. რძე და მანონი უფრო მომგებიანია, ამიტომ ყველს მაშინ ვამზადებდი, თუ ვინმესგან შეკვეთებს ავიღებდი. ფულიც მქონდა, საჭმელსაც ვიტოვებდი ჩემი ოჯახისთვის. ყოველთვის ვნატრობდი საკუთარი ძროხა მყოლოდა, მთლიანი შემოსავალი ჩემს ოჯახს ნამდვილად წინ წასწევდა.“

როცა მენარმე ქალთა ფონდმა ზესტაფონში წინასწარი მოკვლევა გააკეთა, მოკვლევის საფუძველზე ციალაც მოიწვიეს ტრენინგზე. საგრანტო პროგრამა ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას მოიაზრებდა. ციალა განსაკუთრებული ინტერესით ეცნობოდა ტრენინგის თემატიკას, ტრენინგები იხსენებენ, ის დილით ადრე ჩვეულებისამებრ, რძეს და მანონს გაიტანდა ზესტაფონის ბაზარში და იქიდან პირდაპირ ტრენინგზე გამოცხადდებოდა, ისე, რომ არც ერთი დაგვიანება არ ახსოვთ მისგან.

ციალას ოჯახში ბევრი რამ შეიცვალა. მისი ძალისხმევით არ დარჩენილა უყურადღებოდ, მის მიერ შედგენილი ბიზნეს-გეგმა მოიწონეს და მიღებული გრანტით ძროხა იყიდა.

ახლა შემოსავალი მთლიანად მისია. ზიარმა ძროხამაც მოიგო და მეპატრონემ ხბო აჩუქა.

ციალა ფიქრობს, რომ ფინანსურად საგრძნობლად გაიზრდება მისი ოჯახის შემოსავალი, რადგან საკუთარი ძროხა ყავს და ახლა არავის უყოფს შემოსავალს.

OUR ACTIVITY

I AM NOT COMPLAINING ABOUT THE ORDERS

Sewing is her favorite handwork; in childhood Julie used to sew dresses for dolls later got more interested in the work and started to alter old dresses. After some time she mastered the profession and even made her own, new models.

Since war conflict in Abkhazia, Julie from Sokhumi with her family lived in Zestaponi, hotel “Imereti” in extremely poor conditions and could not even imagine that sewing would become a source for their living.

Everything started from altering old dresses. Later friend asked to sew a new dress, followed by friends of friends, some gave presents in change others food. And after some time she became popular.

She had plenty of problems, no sewing machine or the attributes necessary for the business.

All these was years ago. Now the situation has significantly changed. She has both sewing machine and the rest instruments necessary for the process.

- Everything is the merit of the FWE – says Julie and adds: “no matter how good or professional dress maker you are, if you have no normal sewing machine will not be able to change anything, because it is impossible to perform your job perfectly only by hand”.

Models created by her are feminine. She works hard on each detail from morning to night. No matter how hard day she has, she will work whole night, but model is always ready for the fixed date.

“I am not complaining about the orders, Zestaponi is a small town everybody knows each other, many customers come to me, they like clothes I make – so they order for second and third times. Income has increased.”

Julie Agladze organized a small exhibition in Zestaponi, where presented her works. She remembered rules of marketing and advertisement quite well from the trainings and knew that events likes that was profitable for her business.

There was other news as well: in frames of settlement program, IDPs residing in hotel Imereti were resettled in Kvaliti settlement in a new repaired building.

“We lived in terrible conditions in the hotel Imereti. I worked in a tiny room, now live in much better and more comfortable conditions. The only advantage the hotel had was location in the center of the town and it was easy for customers to find me.

In the beginning I was very afraid, settlement Kvalta is quite far from the town, I thought it would be an obstacle for my business, what if clients could not find me or, won’t come so far.”

As she assumed, first month there were problems, work reduced and she decided to rent a room in the center of the town. Soon everything changed.

“Old clients returned and new ones came as well. I do not plan removing from here. I work in much better conditions and hope my income will increase.”

She also teaches several girls. The profession requires loyalty and hard work – she says and teaches the same to her students. As Julie assumes – the most important in business is desire, hard work and risk if you managed all these success is inevitable.

INCOME IS INCREASING

Eka remembers the day with smile, the day when she seriously got interested in the profession of hair stylist. Her friend had a beauty salon in Zestaponi, Eka frequently visited her and watched stylists’ work. Later she took courses in the salon, first experiments she made on her friends. Little by little she improved her skills and started to do different hair dos and became a real professional in the field.

Then she decided to work in a salon, but could not manage to do it, because there were no vacancies. So Eka had another better idea to open her own beauty salon, but it was just a dream.

**Eka
Baghaturia**

When Fund of Women Entrepreneurs appeared in Zestaponi, along with other IDP women, Eka attended the trainings as well. There she found out that program included development of women's business activities which provided with opportunity to obtain a grant for the purpose. Soon her dream became reality as she wrote her business plan which was considered as sustainable and was awarded a grant.

"They bought me everything I needed for the business, hair drier, different sized scissors, mirror ... I love this work very much. I have recently received a new apartment by resettlement program, my sister has a room in the same building, now she lives in Moscow for

several years and under her permission I have opened my salon in there".

Eka learned and used a lot of things from the training. Service fee in comparison with other salons is relatively lower, which helps her to attract more customers.

"Income increases, though it is not a big sum, but helps me to solve many problems; I have my own income, which gives me feeling of strength and independence. I have other plans for future as well, parallel to hair dressing I am going to provide with other services too."

MUCH HAS BEEN CHANGED

Tsiala is an IDP from Abkhazia and now lives in Zestaponi, village Tvrili, with her husband and two children. She is very pragmatic, active and hard worker by nature. Her story is similar to other stories of IDPs. They lived very poorly; family had no any source of income. She often says: "If you desire something you can always find the way to reach it. And she found her way. Tsiala used to take care of a neighbor's cow one third from here was hers. "Every morning I was in Zestaponi market selling Matsoni and milk. I had both money and food for my family but I always wished to have my own cow."

Tsiala was invited on the training after the preliminary study the Fund of Women Entrepreneurs conducted in Zestaponi. Grant program included creation of new work places. Tsiala learned all the materials with great interest, in the mornings she used to take milk and matsoni to the market and from there went directly to the training always on time.

A lot of things had changed in Tsiala's family. Her business plan was accepted and she bought a cow with the grant. Now profit is totally hers. Owner of the shared cow gave her a calf. Tsiala thinks that her income has significantly increased as she has own cow and whole profit from it goes to her family and she does not have to share it with others.

**Tsiala
Kvantrishvili**

NANA JIKIA

თქვენ გიცხედთ იურიდი

ძვირფასო ქალბატონებო! თუ თქვენ, უკვე გადაწყვეტილი გაქვთ ჩაერთოთ მცირე ბიზნესში, ან დიდი ხანია ენევიტ სამენარმეო საქმიანობას, მენარმე ქალთა ფონდის ჟურნალი „ქალი და ბიზნესი“ საშუალებას გაძლევთ, მიიღოთ იურიდიტის კონსულტაციები. თქვენ საშუალება გეძლევთ გამოგვიგზავნოთ თვენთვის საჭირო შეკითხვები და მიიღოთ შესაბამისი რჩევები.

ყოველი ნომრის სტუმარი იქნება იურიტი თამუნა ფაჩულია, რომელიც თქვენს მიერ დასმულ შეკითხვებზე კომპეტენტურ პასუხებს გაგცემთ.

იმედი გვაქვს ჩვენი თანამშრომლობა შედეგიანი იქნება. მოგვწერეთ, გამოგვცხამაურეთ!

რუბრიკაში „თქვენ გიცხედთ იურიტი“, ამჯერად თამუნა ფაჩულია თქვენს მიერ ხშირად დასმულ შეკითხვებს უპასუხებს.

შეკითხვა: მაინტერესებს როგორ ხდება ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციის პროცედურა, რა ცვლილებები შევიდა კანონში ამ საკითხთან დაკავშირებით?

განგიმარტავთ, რომ „საქართველოს კანონში მენარმეთა შესახებ“, მე-5 მუხლი, 2010 წლის პირველ იანვარს შესული ცვლილებების შედეგად, ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაცია, ნაცვლად საგადასახადო ორგანოსი, ხორციელდება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში, ინდ. მენარმის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

შეკითხვა: ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციისათვის არის თუ არა რაიმე თანხა გათვალისწინებული?

განგიმარტავთ, რომ საქართველოს კანონის „საჯარო რეესტრის შესახებ“ 31-ე მუხლის, პირველი ნაწილის „ი“ პუნქტისა და ინდივიდუალური მენარმის რეგისტრაციის შესახებ, რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილებებისა და მათი შეწყვეტის რეგისტრაციისათვის დადგენილია საფასურის შემდეგი ოდენობა: ერთი სამუშაო დღის ვადაში - 20 ლარი.

შეკითხვა: ვარ დევნილი, ვენევი მცირე მენარმეობას, მაინტერესებს ვთავისუფლდები თუ არა აღნიშნული საფასურის გადახდის მოვალეობისაგან ინდივიდუალურ მენარმედ რეგისტრაციის შემთხვევაში?

განგიმარტავთ, რომ სამუშაოდ, მოქმედი კანონმდებლობა ამ კონკრეტულ შემთხვევაში შელავათებს არ ითვალისწინებს.

შეკითხვა: ვარ ინდივიდუალური მენარმე, სამენარმეო საქმიანობას ვენევი ბაზრობაზე, ვყიდი მეორადი მოხმარების ტანსაცმელს, მაინტერესებს ვთავისუფლდები თუ არა საკონტროლო სალარო აპარატის დადგმის მოვალეობისაგან?

განგიმარტავთ, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის თანახმად, პირი 2011 წლის 1 იანვრამდე თავისუფლდება საკონტროლო სალარო აპარატის გამოყენების ვალდებულებისაგან, თუ, ისინი არ იყენებენ დაქირავებულ პირთა შრომას და ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას ბაზრის (ბაზრობების) ტერიტორიაზე განლაგებული არასტაციონარული სავაჭრო ადგილიდან.

რაც შეეხება დახლს და არასტაციონალურ სავაჭრო ადგილს - განგიმარტავთ, რომ ამავე კანონის თანახმად, დახლი არის საქონლის სარეალიზაციოდ განკუთვნილი არასტაციონალური სავაჭრო ადგილი, რომელიც არ ქმნის დახურულ სივრცეს, სახურავით ან მის გარეშე.

არასტაციონარული სავაჭრო ადგილია (დროებითი შენობა-ნაგებობა) - ანაკრები ელემენტებისაგან შედგენილი, ასანყობი, დასაშლელი ან მობილური სამშენებლო სისტემა, რომელიც მიწასთან დაკავშირებულია საკუთარი წონით და მშრალი არამონოლითური ჩამაგრებით, არ გააჩნია მიწისქვეშა სათავსოები, აგრეთვე ამ მიზნით გამოყენებული ავტოსატრანსპორტო საშუალება.

შეკითხვა: იმ შემთხვევაში, თუ პირი არ თავისუფლდება საკონტროლო სალარო აპარატის გამოყენების ვალდებულებისაგან, მაგრამ მაინც არ იყენებს თავის საქმიანობაში, მოქმედი კანონმდებლობით რა სანქცია შეიძლება დაეკისროს?

განგიმარტავთ, რომ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 139-ე მუხლის თანახმად, მომხმარებელთან ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისას საკონტროლო -სალარო აპარატების გარეშე მუშაობა, თუ ასეთი ვალდებულება დადგენილია ამ კოდექსით, - იწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით. იგივე ქმედება, ჩადენილი განმეორებით, იწვევს დაჯარიმებას 5 000 ლარის ოდენობით, ხოლო ყოველი მომდევნო ფაქტის შემდგომ იწვევს დაჯარიმებას ყოველ შემდგომ განმეორებაზე 10 000 ლარის ოდენობით.

LAWYER LISTENS

Dear Ladies! If you have already decided to start a small business, or have been running it for a long time, newsletter of the Fund of Women Entrepreneurs “A Woman and Business” provides you with the opportunity to get consultations from a lawyer. You may send us questions and receive relevant recommendations and answers.

The guest of each edition will be a lawyer, Tamuna Pachulia and she will give competent answers to your questions.

Looking forward for our fruitful cooperation, please write to us!

Tamuna Pachulia will answer your frequently asked questions in a new rubric “Lawyer Listens”. Hope the information you receive will be useful for you.

Question: I am interested in procedures for individual entrepreneur’s registration, what kinds of amendments were made in the legislation regarding the issue?

In accordance with the amendments in the article 5 of the “law about entrepreneurs in Georgia” made on 1 January , 2010, registration of individual entrepreneurs, instead of tax authority is performed

at the National Agency of Public Registry, by address of the individual entrepreneur.

Question: Are there any fees for registration of the individual entrepreneur?

According to the law on “public registry”, article 3, paragraph “i” and law on registration of individual entrepreneurs the following amount is fixed for amendments in registered data and termination of registration – in a term of one working day, 20 GEL.

Question: I am an IDP and own small business; may I get registration free of charge?

Unfortunately, current legislation does not foresee any preferential regarding the concrete situation.

Question: I am an individual entrepreneur, selling second hand clothes on the market (fair), am I free from obligation to use a controlling cash register?

According to the Tax Code of Georgia, a person is freed from using a controlling cash register till 1 January, 2011, if he/she does not use hired workforce, and carries out his/her activities on the territory of the market (fair) on the none-stationary trade spot.

Regarding the counter and trade spot – in accordance with the same law, counter is the none-stationary trade spot intended for selling the products, which does not form close space with or without a roof.

None-stationary trade spots are (temporary buildings) – assembling and collapsible or mobile construction system consisting of composed elements, without underground larder; also vehicles used for the purpose.

Question: If a person is obliged to use the controlling cash register, but does not uses it, what kind of penalties are imposed by the legislation?

In accordance with article 139, if obligation of using the controlling cash register for the cash transactions with the customers is defined by the code, penalty for its breaching is 500 GEL. If the same action was identified repeatedly the penalty consists of 5 000 GEL and for each following fact - 10 000 GEL.

ბიზნეს-იდეები უკვე აჩვენავენ

მენარმე ქალთა ფონდში გრძელდება ტრენინგები, რომელიც ახალი სამუშაო ადგილების გახსნას გულისხმობს. ტრენინგი ოდნავ განსხვავებული გამოვიდა, იმ თვალსაზრისით, რომ მასში მონაწილეობა მიიღეს სწორედ იმ გოგონებმა, რომლებმაც მენარმე ქალთა ფონდში პროფესიული მომზადების კურსები გაიარეს.

ტრენინგები აღნიშნავენ, რომ მონაწილეები განსაკუთრებული ინტერესით მუშაობდნენ. მათთვის მნიშვნელოვანი იყო ის ინფორმაციები, რომელიც ბიზნესის დასაწყებად საჭირო მასალებს მოიცავდა.

ტრენინგის დასასრულს, რამდენიმე მათგანს გავესაუბრეთ და იმ იდეებზე ვთხოვეთ კომენტარი, რაზეც ბიზნეს-გეგმის შედგენას აპირებენ.

თამარ მესხია, მაკა კვარაცხელია, ალა აკობია, ანა აკობია - მცირე ბიზნესის დაწყებას ჯგუფურად გეგმავენ.

თავის დროზე მათ უკვე გაიარეს ქსოვის კურსები. გოგონებს საინტერესო იდეა აქვთ. გადაწყვეტილი აქვთ გახსნან მინი საქსოვი - საამქრო, საქსოვი დაზგით და სხვა აუცილებელი ინსტრუმენტებით. ამ საამქროში თვითონ დასაქმდებიან, შექმნილ პროდუქციას ადგილზე გაყიდონ. თამუნამ ისიც გაგვიმხილა, რომ უკვე გააკეთეს კვლევა, რა სახის საქონელზე იქნება ძირითადად მოთხოვნა. ამ კვლევით გაარკვიეს, რომ დიდი მოთხოვნაა ბავშვის ტანსაცმელზე. წინასწარ უკვეთავენ ქუდეებს, კაშნეებს, სვიტრებს და სხვა აქსესუარებს.

ეს ყველაფერი ჯერჯერობით მხოლოდ იდეაა და მეტი არაფერი. თუკი ყველაფერი გამოვიდა, თავიანთ საქმიანობას გააფართოვებენ, მოაწყობენ გამოფენა-გაყიდვებს.

ეკა ქომეთიანმა ჭრა-კერვის კურსები გაიარა. სამი თვის განმავლობაში ბევრი რამ შეისწავლა. ტრენინგი მისთვის მნიშვნელოვანი იყო, იმ თვალსაზრისით, რომ

ბევრი ისეთი ინფორმაცია მიიღო, რომელიც ბიზნეს-საქმიანობას სჭირდება. ეკას ჯერ არა აქვს გადაწყვეტილი რომელი სფერო აირჩიოს. ამბობს, რომ უფრო თვითდაჯერებული და რისკიანი გახდა, ამიტომ კარგად უნდა გათვალოს, რომელი ბიზნეს-საქმიანობა იქნება მისთვის მომგებიანი.

ვერა სოხაძე მენარმე ქალთა ფონდში ბუღალტერიის კურსებზე დადიოდა. ტრენინგის გავლის შემდეგ უკვე მიიღო გადაწყვეტილება, რომ აუცილებლად დაენეროს ბიზნეს-გეგმა და საკუთარი საქმე წამოიწყოს. საბოლოო არჩევანი ჯერ არ გაუკეთებია, მაგრამ საიდუმლოდ გაგვიმხილა, რომ აპირებს საკუთარ ბინაში გახსნას კოსმეტოლოგიური სალონი, რადგან თვითონ უკვე დიდი ხანია ამზადებს სახის კრემებს, აკეთებს ეპილაციას, შეუძლია მანიკურისა და პედიკურის გაკეთება. ამჟამად ჰყავს მოსწავლეები, რომლებსაც სახის მოვლის ტექნიკას ასწავლის. ვერიკოს კარგი აპარატი სჭირდება იმისათვის, რომ ეპილაცია გააკეთოს. რადგან კლიენტები ძალიან ბევრი ჰყავს და ამ კუთხით კარგი შემოსავალი ექნება.

ანასტასია ბალანჩივაძე უკვე ჩართულია ბიზნეს-საქმიანობაში, თუქეთიდან ჩამოაქვს სხვადასხვა სახის თეთრეული და ყიდის ადგილობრივ ბაზარზე. მისი ბიზნეს-გეგმა საეჭრო სფეროს უკავშირდება, ანასტასია ამბობს, რომ იმ შემთხვევაში თუ ის საგრანტო პროგრამაში მოხვდება, გააფართოვებს საკუთარ საქმიანობას და მისი შემოსავალიც გაიზრდება.

ქეთინო ბართაია ნატა მამფორიასთან ერთად აპირებს მცირე ბიზნესში ჩართვას. გოგონები ტურიზმის ფაკულტეტზე სწავლობენ. ნამცხვრის ცხოზა კარგად იციან, გაგვიმხილეს, რომ მინი-საკონდიტროს გახსნიან, სადაც რეალიზაციას გაუკეთებენ თავიანთ ნაწარმს. ტრენინგიდან ბევრი რამ ისწავლეს, მაგალითად ის, რომ წინასწარ უნდა შეისწავლონ გასაღების ადგილი. ადგილი შერჩეული აქვთ. ფართის ალება არ გაუჭირდებათ.

ეს ყველაფერი ჯერ მხოლოდ იდეებია, იდეები - რომელიც ტრენინგის მონაწილეებმა ფურცლებზე უნდა გადმოიტანონ და ბიზნეს-პროექტის სახით წარმოადგინონ. შემდეგ ეტაპზე კი საკონკურსო კომისია მათ შორის საუკეთესოს, მდგრადსა და სიცოცხლისუნარიანს შეარჩევს.

რამდენიმე თვეში კიდევ ახალი სამუშაო ადგილები გაჩნდება. ახალი ადამიანები დასაქმდებიან მცირე ბიზნესის სფეროში.

დიანა ყურაშვილი

BUSINESS IDEAS

Trainings, on creating new work places, at the Fund of Women Entrepreneurs continue. The trainings turn out to be a little bit different from others, as the participants are the girls who have already taken vocation courses.

According to the reports of the trainers, participants worked with great interest. The information, materials necessary to start a business was significant for them.

At the end of the training, we asked several of the girls for comments regarding the ideas they intended to transform into business plans.

Tamar Meskhia, Maka Kvaratskhelia, Ala Akobia, Ana Akobia – plan to start a group business.

They have already taken course in knitting. The girls have a very interesting idea, to open mini-knitting shop with loom and other necessary instruments. They plan to work by themselves and sell the products on site. As Tamuna shared they had already conducted a research which goods would be more demanded. The study identified that the most demand products were children's clothes, hats, scarves, sweaters and other accessories.

However all the above mentioned is only an idea and nothing else – if everything works well, they will expand their business and conduct exhibition- sell of the products.

Eka Kometiani took course in sewing. She had learned a lot of things during a three-month period. The training was very important for her, as she obtained the information necessary for business activities. Eka

has not chosen sphere of activity yet. She assumes that trainings have made her more self-confident and risky.

Vera Sokhadze took accounting courses at the FWE, after which she decided to write a business plan and run own business. She has not made a final choice, but told us that plans to open a cosmetic salon, as she can prepare face creams, do epilation, manicure and pedicure. Presently she teaches students. Veriko needs good device for epilation, as she has a lot of costumers and that sphere would be more profitable.

Anastasia Balanchivadze has been already involved in business; she imports different types of underwear from Turkey and sells on local market. Her business plan is related to sphere of commerce, Anastasia says that if she is accepted in the grant program will expand her business.

Ketino Bartaia and Nata Mamporia plan to start a business together. Girls study tourism and can bake delicious cakes; they plan to open a mini pastry shop. They have studied a lot of things from the trainings, for example that they have to choose place for selling beforehand, which they have already selected.

All these are just ideas – which participants have to put on paper in the form of a business plan and later, on the next level, the contest commission will select the best and sustainable one.

New work places will be created just in a few months; more people will be occupied in a small business.

DIANA KURASHVILI

მიღწეულ სოდნას ჰქაქსიქუდჲ მჲმოიქუნჲჲ...

მენარმე ქალთა ფონდი აგრძელებს პროფესიული მომზადების კურსებს ქალებისათვის. პედაგოგები თვლიან, რომ სასარგებლო საქმე კეთდება და თითოეულ მონაწილეს გააზრებული აქვს რისთვისაც მოვიდა, რაში გამოიყენებს აქ მიღებულ ცოდნას.

ინგლისური ენის შემსწავლელი კურსები

პედაგოგი გურანდა გვანცელაძე უკვე ახალ ჯგუფთან მუშაობს.

„გოგონების ერთი ნაწილი, რომლებმაც დაწყებითი სწავლების ჯგუფში სამთვლიანი კურსები გაიარეს, ტესტირების შემდეგ გადავიდნენ მომდევნო ჯგუფში. ფაქტიურად მათ გამოუვიდათ არა სამი, არამედ ექვსთვიანი პროგრამა. რა თქმა უნდა, უკეთესი შედეგები ექნებათ. გოგონები მთელი სერიოზულობით სწავლობენ და ცდილობენ მაქსიმალური ცოდნა მიიღონ“.

„ტურიზმის ფაკულტეტზე ვსწავლობ, ამიტომ ინგლისურის ცოდნა არა თუ სასურველი, აუცილებელიცაა. ყველა პირობა გვაქვს იმისათვის, რომ ენა კარგად შევისწავლოთ - ანა მოდებოდა“.

კომპიუტერის კურსები

ახალ კონტიგენტთან მუშაობს პედაგოგი ნანა შაკიაძე. Word-ისა და Excel-ის პროგრამებს გოგონათა ახალი ჯგუფი სწავლობს, თითქმის თანაბარ პირობებში არიან, რადგან უმრავლესობა ახლა ეცნობა კომპიუტერთან მუშაობის უნარ-ჩვევებს. თეორიულ და პრაქტიკულ ნაწილს პარალელურად სწავლობენ.

კურსების დამთავრების შემდეგ გოგონები მზად იქნებიან დასაქმების შემთხვევაში კომპიუტერთან თავისუფლად იმუშაონ.

„მენარმე ქალთა ფონდმა საუკეთესო საშუალება შეგვიქმნა იმისათვის, რომ კომპიუტერის შემსწავლელი კურსები გაგვევლო. უფრო თვითდაჯერებული გავხდით, რადგან თუ სამუშაო გამოჩნდება ერთი საფეხურიით

მაღლა ვიქნები იმის გამო, რომ კომპიუტერულ პროგრამებს კარგად ვიცნობ“.

ბუღალტერიის კურსები

პედაგოგი თამილა გვილავა რაც შეიძლება გასაგები ენით, მარტივად უხსნის თავის მორსწავლეებს ბუღალტერიის ანა-ბანას. რადგან თვლის, რომ აქ არ არიან პროფესიონალები, რომლებსაც შესაბამისი ეკონომიკური განათლება აქვთ. აქ ისეთი კონტიგენტი მოვიდა, რომელიც არ არის ახლოს ამ სფეროსთან, მაგრამ სურვილი აქვს ბუღალტერიას კარგად იცნობდეს. პროგრამა სამთვლიანია. კვირაში სამი მეცადინეობაა.

გოგონები ახერხებენ ყველაფერი შეითვისონ. ხშირად უჩნდებათ შეკითხვები თემასთან დაკავშირებით, რაც იმაზე მიანიშნებს, რომ სწავლებას პასუხისმგებლობით ეკიდებიან. „იმედი მაქვს, რომ ახალი ჯგუფი მომზადებული წავა აქედან და მიღებულ ცოდნას პრაქტიკულადაც გამოიყენებს. რამდენიმე მათგანი აპირებს მცირე ბიზნესში ჩაერთოს. მცირე ბიზნესში თუ აპირებ ჩართვას ბუღალტერიის ცოდნა საუკეთესო პირობებს შეგიქმნის ბიზნეს საქმიანობის წარმატებულად წარმართვისათვის“ - ამბობს თამილა.

თემების განხილვის პროცესში მონაწილეები აქტიურად ერთვებიან, უჩნდებათ შეკითხვები, რაზეც შესაბამის პასუხს იღებენ სათანადო ახსნა-განმარტებებით. ტარდება პრაქტიკული მეცადინეობები. პერიოდულად მსმენელთა ცოდნის შემოწმება ხდება ტესტირებით.

რუსული ენის შემსწავლელი კურსები

ფონდი „სოხუმის“ თანამშრომლებს მენარმე ქალთა ფონდმა საშუალება მისცა რუსული ენა შეისწავლონ. პედაგოგი მადონა ხონელიძე ჯგუფს ორი სხვადასხვა მეთოდით ამეცადინებს. სასაუბრო ენა და მართლწერა. რუსული ენის კურსები აპრილის ბოლომდე გაგძელებოდა.

ლელა ჯალაღონია

ინგლისური ენის გაკვეთილზე
Course in English Language

რუსული ენის გაკვეთილზე
Russian language course

KNOWLEDGE RECEIVED WILL BE USED IN PRACTICE...

The Fund of Women Entrepreneurs continues vocational courses for women, as the teachers assume, essential work is being done, each student is aware of why she is there and how will use the knowledge received.

Course in English Language

Guranda Gvantseladze currently works with a new group.

"Part of the girls, who took beginners' three month course after passing a test moved to the next level. In fact, instead of three month program they took six month course. Of course they will have better results. Girls study seriously and do their best to receive maximum education."

"I study tourism and knowledge of English is not only desirable but essential for me. We have all conditions to study the language" – Ana Modebadze.

We have the best teacher. Study process is conducted using modern methodologies, which creates good environment to obtain maximum knowledge – Ketii Zarnadze.

Course in Computers

Nana Kashia works with a new group as well. New group of girls study Word and Excel programs, majority of them are on the same level of knowledge. They study theoretical and practical parts simultaneously.

Upon completion of the course girls will be able to work on computers easily in case of employment, which is very good opportunity for them.

კომპიუტერის კურსებზე
Course in Computers

"The Fund of Women Entrepreneurs provided with the best opportunity to study computers. I became more self-confident as if I find a job I will be one step higher because know computer programs."

Course in Accounting

Tamila Gvilava explains basics of accounting to the students with as simple language as possible. As she thinks there are no professionals who have background in economics. Participants are not familiar with the sphere but have desire to learn accounting. Duration of the course is three months, three times a week.

Girls learn everything well, often ask questions regarding the subject, which reveals their high sense of responsibility. I hope that a new group will leave the course well prepared and use their knowledge in practice. Some of them plan to start a small business. If you intend to start a new business, knowledge of accounting will be a good precondition for success in it.

Students actively participate in discussions, ask question and receive relevant explanations. There are practical lessons as well. Periodically students pass tests.

Russian language course

Fund of Women Entrepreneurs gave an opportunity to the staff of Fund "Sukhumi" to learn Russian language. When working with the group, the teacher **Madona Khonelidze** mainly focuses on two skills – speaking and writing.

Russian language course will be finished at the end of April.

LELA JALAGHONIA

ბუღალტერიის კურსებზე
Course in Accounting

მენარმე ქალთა ფონდის ახალი გაშვება

მენარმე ქალთა ფონდის მიერ გამოშვებული დამხმარე სახელმძღვანელო „მცირე ბიზნესის განვითარების საფუძვლები“, უკვე იხილა მკითხველმა. რამ განაპირობა მისი შექმნა, რა კატეგორიაზეა იგი გათვლილი, ამ და სხვა საკითხებზე კომენტარი ვთხოვეთ წიგნის შემდგენელ-რედაქტორებს, რომლებიც სახელმძღვანელოს დანიშნულებაზე და მისიაზე საუბრობენ.

მადონა გელაშვილი
სოხუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის
ეკონომიკურ
მეცნიერებათა
დოქტორი,
ასოცირებული
პროფესორი

რა თქმა უნდა, ამ ნაშრომს აქვს თავისი ნაკლოვანება, უფრო სასარგებლო იქნებოდა ჩვენთვის მკითხველის შენიშვნები, მოსაზრებები, რა კუთხით მიგვეცა განვითარება ამ გამოცემისათვის. ვფიქრობ, რაც უფრო მრავლად შეიქმნება ასეთი ტიპის სახელმძღვანელო, მით უფრო სასიკეთო იქნება როგორც მენარმეებისთვის, ასევე მათთვის, ვინც თეორიულად ამუშავებს ამ საკითხს.

რეზაზ ხარეზაძე
სოხუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის
პროფესორი.
ეკონომიკურ
მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი.

„იდეა სახელმძღვანელოს შექმნის შესახებ წამოვიდა სწორედ იმ პირებისგან, რომლებიც მცირე ბიზნესში არიან დასაქმებული. ესაა ანა-ბანა, რომელიც აძლევს მენარმე ქალს სანაყის ცოდნას და განათლებას როგორ შექმნას წარმატებული ბიზნესი, რომელიც მისცემს თითოეულ მენარმეს შესაძლებლობას დასაქმდეს და მიიღოს სტაბილური შემოსავალი.“

ზოგადად მიღებულია, რომ ბიზნესი ეს არის მამაკაცური საქმე და შესაბამისად ამ სფეროში მამაკაცები არიან დასაქმებული. თანამედროვე ცხოვრებამ მოითხოვა ქალისგან მეტი აქტიურობა, როგორც პირად, ასევე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. თუ გავაანალიზებთ მცირე ბიზნესის განვითარებას საქართველოში, ამ თვალსაზრისით, საკმაოდ აქტიურები აღმოჩნდნენ ქალები. ბიზნეს საქმიანობაში აქტიურად ჩაერთნენ და საკმაოდ კარგადაც გაართვეს თავი. აქედან გამომდინარე, მენარმე ქალთა საქმიანობის შემდგომი განვითარება და მხარდაჭერა ვფიქრობ, მნიშვნელოვანი და სასარგებლო საქმეა.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ყველას არა აქვს სპეციალური განათლება ბიზნესის წარმოებისა და განვითარებისათვის. ამიტომაც ეს სახელმძღვანელო აძლევს მათ საშუალებას, გაერკვნენ უმნიშვნელოვანეს საკითხებში, რომელიც მისცემს მათ სანაყის ცოდნას. ეს არის ერთ-ერთი ნაბიჯი იმისათვის, რომ ბიზნესი იყოს წარმატებული მათთვის, ვინც ამ საქმიანობას მოჰყიდებს ხელს.

„მცირე ბიზნესი ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორიც საქართველოა, უნდა იყოს პრიორიტეტული. რადგან მცირე ბიზნესი უფრო სწრაფად იცვლის თავის ტექნოლოგიებს და აწარმოებს პროდუქციას, რომელიც გათვლილია ბაზრის მოთხოვნაზე.“

ვფიქრობ, ყველაზე მეტად რაც აკლია თანამედროვე ბიზნესის წამოწყების მსურველებს არის ის, რომ მათ არა აქვთ შესაბამისი ცოდნა ხელი მოჰყიდონ ამ საქმეს და დარჩნენ ამ სისტემაში იმდენ ხანს, რამდენიც მათ სურთ.

ცნობილია, რომ გამდიდრება სურს ყველას. ბიზნესში მოსული ასი ადამიანიდან 80% კოტრდება. მხოლოდ 20% რჩება მოგებული. მიზეზი ბევრია. ერთ-ერთი არის ის, რომ ამ ბიზნესის განვითარების მსურველებს არ გააჩნიათ შესაბამისი ცოდნა. ამიტომ ასეთი ლიტერატურა აუცილებელია. არა მარტო როგორც ერთეული შემთხვევა, არამედ უნდა იყოს მასიური. რადგან მას, ვისაც სურს წამოიწყოს ბიზნესი, არ იცის როგორ დაიწყოს. მსგავსი სახელმძღვანელოების ტირაჟები უნდა არსებობდეს, რათა საბაზისო ცოდნას ბევრი ფლობდეს, უპირველესად ისინი, ვისაც ამის მოთხოვნილება აქვთ. შემდგომში თვითონ განსაზღვრავენ, სად არის მათი ადგილი, რომელ სფეროში, რათა მათი ბიზნესი იყოს მომგებიანი და სარფიანი.“

ესაუბრა ეკა ტვილდიანი

NEW EDITION BY THE FUND OF WOMEN ENTREPRENEURS

Reader has already been acquainted with a guidebook "Basics for Small Business Development", published by the Fund of Women Entrepreneurs. The mission of the edition, which category of population it was targeted at, those are the issues we asked editors to make comments.

MADONA GELASHVILI

**Doctor of Economic Sciences,
Associated Professor**

An idea of creating the guidebook came from the people occupied in the field of small business. This is an ABC which provides a woman entrepreneur with primary and essential knowledge and education how to create a successful business. Small business enables every entrepreneur to get employed and earn stable income.

Generally it is considered that business is what

a man should do and consequently, mostly men are occupied in the field. Modern life requires from a woman to be more active both in private and public lives. If we analyze development process of small business in Georgia, we will see that women are more active in the field. They are actively involved in business and manage it quite successfully. Therefore, further development of entrepreneur women's works and support is essential and useful work.

It is worth to mention that not every of them have special education to start and develop a business. Thus, the guidebook enables them to obtain the essential knowledge. This is one of the steps towards success in business.

Certainly, the work has disadvantages, for me it would be more useful to learn notes and consideration from the readers. I think, more guidebooks will be published more fruitful it will be for the entrepreneurs, as well as for us who theoretically work on the issue.

REVAZ KHAREBAVA

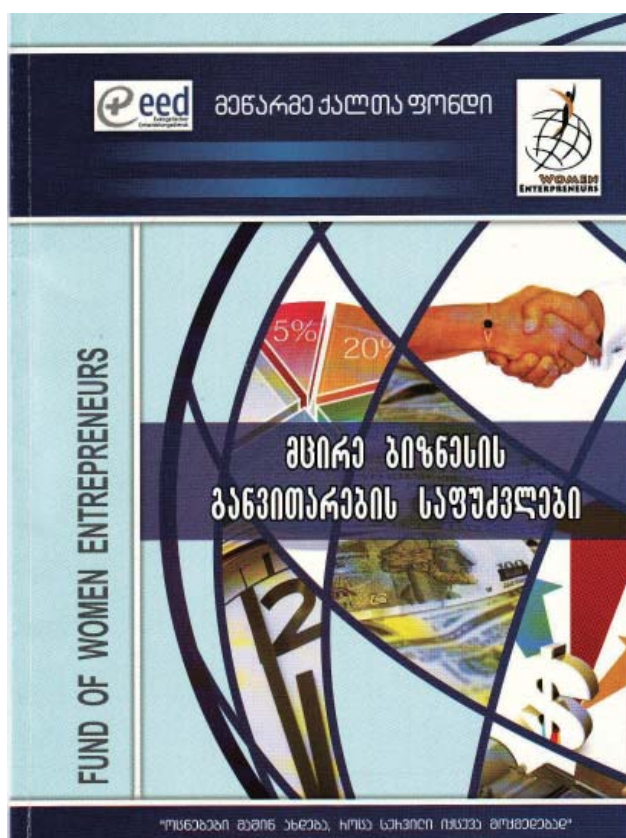
**Professor of Sokhumi University,
Doctor of Economic Sciences**

Small business should be a priority in a developing country, like Georgia. As small business changes technologies more rapidly and produces goods in accordance with market demands.

I think that majority of those who decide to run a business mostly lack in relevant knowledge of the field.

It is well known that everyone wants to be rich. From every hundred person who start a business 80% get bankrupted and only 20% success. Reasons are various. One of which is insufficient education. Thus, this type of materials is essential as people occupied in small business will be acquainted with the basics of the activities. After which they will define their own place in the sphere to make business successful and profitable.

INTERVIEWED EKA TVILDIANI

დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში

ჩვენ ჩავატარეთ მენარმე ქალთა ფონდის პროექტის “ქალთა მენარმეობის განვითარება იმერეთის რეგიონში”, 2009 წლის მეორე ნახევრისა და მთლიანად პროექტის ჯამური ფინანსური ანგარიშის აუდიტი **2010 წლის 12 იანვარს** და შესაბამისად გამოვხატეთ მოსაზრება აქტივზე / პასივზე და ორგანიზაციის ფინანსებზე **2009 წლის 31 დეკემბრისათვის** აგრეთვე პროექტის ფარგლებში განხორციელებული ოპერაციების და მოძრაობების შედეგებზე.

ჩვენი აზრით, ფინანსური ანგარიში წარმოადგენს უტყუარ ინფორმაციას, ყველანაირი მატერიალური თვალსაზრისით, პროექტის - “ქალთა მენარმეობის განვითარება იმერეთის რეგიონში” ფინანსურ მდგომარეობას **2009 წლის 31 დეკემბრისათვის** და აგრეთვე პროექტის მსვლელობისას განხორციელებული ოპერაციების, მათ შორის 2009 წლის მეორე ნახევრის ფულადი მოძრაობის შედეგებს პროექტის მსვლელობისას მთლიანად 2009 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით აღრიცხვიანობა ნაწარმოებია საქართველოს საბუღალტრო სტანდარტების შესაბამისად.

მენარმე ქალთა ფონდმა განხორციელა მისი საქმიანობები EED-სთან გაფორმებული თანამშრომლობის ხელშეკრულების აქტებისა და მასთან დაკავშირებული მოთხოვნების სრულად გათვალისწინებით.

ხარჯები ნაწარმოებია ბიუჯეტით დამტკიცებული სტრუქტურის შესაბამისად. გრანტით მიღებული ფულადი სახსრები განაწილებულია ეკონომიურად შემოსავლები და გასაღები დოკუმენტალურად არის დადასტურებული.

შემოსავლები, აგრეთვე ნაშთები და ხარჯები ნაჩვენებია ფინანსურ ანგარიშში.

ორგანიზაცია “მენარმე ქალთა ფონდი” რეგისტრირებულ იქნა 2003 წლის 17 ივლისს (რეგისტრაციის №07) აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იუსტიციის სამინისტროს მიერ. იგი არის არასამთავრობო და არა-მომგებიანი ორგანიზაცია. ფონდის ძირითადი მიზანია ქალთა აქტიურობის განვითარება, ლიდერული უნარ-ჩვევების გამომუშავება და საგანმანათლებლო პროგრამებში ჩართვით მათი ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მიღწევა. “მენარმე ქალთა ფონდი” 2009 წლის იანვრიდან მუშაობს პროექტზე “ქალთა მენარმეობის განვითარება იმერეთის რეგიონში”, რომელიც ხორციელდება კათოლიკური ეკლესიების სამსახურის (EED) ფინანსური მხარდაჭერით.

2.4 საბუღალტრო სისტემა და შიდა კონტროლი

2.4.1 საბუღალტრო სისტემა

ორგანიზაციის საბუღალტრო აღრიცხვის სტრუქტურა შეესაბამება ბიუჯეტის პუნქტებს. აქედან გა-

მომდინარე, პროგრამული უზრუნველყოფით მომზადებული ფინანსური ანგარიში არის ქმედითი და ვარგისი.

“მენარმე ქალთა ფონდი” ინახავს სპეციალურ ბუღალტრული დანახარჯების დოკუმენტებს თითოეული პროექტისთვის.

საბუღალტრო სისტემა ემყარება კომპიუტერულ პროგრამას “EXCEL”-ს.

2009 წლის განმავლობაში არანაირი მნიშვნელოვანი ცვლილება არ მომხდარა ბუღალტრული შეფასების პროცედურებში და წესებში გასულ წელთან შედარებით.

2.4.2 შიდა კონტროლი

“მენარმე ქალთა ფონდს” გააჩნია კარგად ორგანიზებული შიდა კონტროლი.

საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით შიდა კონტროლის (აუდიტის) მოწყობაზე სახსრები პროექტში გათვალისწინებული არ ყოფილა. მიუხედავად ამისა, ჩვენი აზრით, კონტროლის სისტემა მუშაობს კარგად.

არსებობს პროექტის “მენარმე ქალთა ფონდის”, ეკონომიკური საქმიანობის სრული და გამჭვირვალე დოკუმენტაცია.

პერსონალის საქმიანობა ხორციელდება შრომითი კონტრაქტების შესაბამისად.

ეროვნულ ვალუტაზე კონვერტაციის შემდეგ რეალურად მიღებულია 187863,33 ლარი პროექტის მსვლელობისას 2009 წელში გაწეულია შემდეგი ხარჯები:

1. პერსონალის ხელფასი	40930,50 ლარი.
2. დაზღვევა და საშ. გადასახადი	9820,44 ლარი.
3. მას.მედიის ხარჯი	5207,76 ლარი.
4. ქალთა გადამზადება	23598,23 ლარი.
5. საოფისე და	
აღმინისტრაცი.ხარჯები:	16548,29 ლარი.
6. მანქანის შეძენისა და	
შენახვის ხარჯი	12800 ლარი.
7. ორგანიზაციული განვითარება	
და ტრენინგები	1329,20 ლარი.
8. აუდიტის ხარჯი	600,00 ლარი.
ბანკი და რეზერვი	132,25 ლარი.

აუდიტი
ავთანდილ გუცხრიკიძე

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

On January 12, 2010 we audited the financial report of Fund of Women Entrepreneurs under the project *"Development of Women's Entrepreneurship in Imereti region"* for the second half of this year and expressed our opinion, accordingly on assets/passive and finances of the organization for December 31, 2009 also on the operations carried out by the organization and the results of cash flow for this year.

In our opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial situation of the project – *"Development of Women's Entrepreneurship in Imereti region"* under the financial support of EED, for December 31, 2009, and the carried out operations and the results of the cash flow for the second half of 2009. The book-keeping is made in accordance with the accounting standards for Georgia.

Fund of Women Entrepreneurs is executing the present project under the acts and requirements in relation to the project, stated in the agreement with EED.

Expenses are made, according to the structure of the approved budget. The granted funds are managed economically. Receipts documented properly the revenues and expenditures shown in the financial report.

Fund of Women Entrepreneurs is registered on July 17, 2003 (Registration #07) by the Ministry of Justice of Abkhaz Autonomous Republic. It is non-governmental and non-profitable organization. Fund's main objective is to provide help to women in gaining of economic independence through developing their activity and leader skills, as well as involving them in educational programs.

Since 2009, Fund of Women Entrepreneurs started working on the project: *"Development of Women's Entrepreneurship in Imereti region"* under the financial support of EED.

2.4 Accounting system and Internal Control

2.4.1 Accounting system

The organization's structure of accounts is in conformity to the budget items. As a result, the Financial

Accounting Reports provided by the software are efficient and useful.

Fund of Women Entrepreneurs keeps special accounting cost centers for each of projects.

The accounting system is based on computer software called "EXCEL".

During 2009, there has not been any kind of changes in accounting procedures and rules, compared with the previous year.

2.4.2 Internal Control

Fund of Women Entrepreneurs has a good organization of the internal control.

In accordance with the international standards, the project did not anticipate means for internal control (audit). Though, the control system works well.

The organization possesses the complete and transparent documentation of economic activity for the project.

Personnel activities are executed in accordance with the contract agreements.

3.4. Liquidities & Cash account values:

During the project there was transferred **Euro 82 441**. After conversion in local currency, the transferred amount made 187863,33 GEL.

The following expenses were made during 2009:

1. Personnel costs	
salaries	- 40930,50 GEL
insurance and tax income	- 9820,44 GEL
2. Program costs	
mass-media costs	- 5207,76 GEL
training for women	- 23598,23 GEL
3. Office and administration costs	
car purchase and maintenance	- 12800,00 GEL
office and administration	- 16548,29 GEL
4. Capacity building and training	- 1 329, 20 GEL
5. Audit costs	- 600,00 GEL
8. Bank and reserve	- 132,25 GEL

Audit:

AVTANDIL BUTSKHRIKIDZE

ქვემოთაქვე მოცემული

2009-2011 წლის ბიუჯეტის ხარჯთაღრიცხვა (ლარებში)

№	ხარჯები	2009-2011წ.	2009წ.
I	თანამშრომლების ხარჯები	142000.00	50750,94
1.1.	ხელფასები	114000,00	40930,50
1.2.	გადასახადები და სამედიცინო დაზღვევა	28000,00	9820,44
II	პროგრამული ხარჯები: სულ	131000,00	28805,99
2.1.	მედიასთან მუშაობა (გაზეთი, ტელევიზია, ვიდეო)	17800,00	5207,76
2.2.	ქალთა გადამზადება	113200,00	23598,23
III	ტექნიკური რესურსები და საადმინისტრაციო ხარჯები	68200,00	29348,29
3.1.	მანქანა	12800,00	12800,00
3.2.	საოფისე ტექნიკა	16200,00	6413,19
3.3.	საადმინისტრაციო და საოფისე ხარჯები	28000,00	9282,10
3.4.	სამგზავრო ხარჯები	11200,00	853,00
IV	ორგანიზაციული განვითარება და ტრენინგი თანამშრომლებისათვის	16000,00	1329,20
V	შიდა და გარე შეფასება	20000,00	----
VI	აუდიტი	9600,00	600,00
VII	საბანკო ხარჯები და რეზერვი	13200,00	132,25
	საერთო ხარჯი	400000,00	110966,67

მოგვანოდა ნელი კენჯია

FUND OF WOMEN ENTREPRENEURS

EXPENSE ACCOUNTABILITY FOR 2009-2011 (in Lari)

№	Budget heads	2009-2011Year	2009 Year
I	Personnel Costs	142000.00	50750.94
1.1.	Personnel payment	114000.00	40930.50
1.2.	Taxes and medical insurance	28000.00	9820.44
II	Programme costs	131000.00	28805.99
2.1.	Work with media	17800.00	5207.76
2.2.	Qualification of women	113200.00	23598.23
III	Equipment and Administration	68200.00	29348.29
3.1.	Car	12800.00	12800.00
3.2.	Office Equipment and materials	16200.00	6413.19
3.3.	Administration and office costs	28000.00	9282.10
3.4.	Travel costs	11200.00	853.00
IV	Organizational development and staff training	16000.00	1329.20
V	Internal and external evaluation	20000.00	----
VI	Audit	9600.00	600.00
VII	Bank fees and reserve	13200.00	132.25
	T o t a l	400000.00	110966.67

provided by NELI KENJIA

პროექტის დირექტორი:
მერი გელაშვილი

პროექტის კონსულტანტი:
ალლა გამახარია

კოორდინატორი:
მირანდა გვანცელაძე

პროექტის ასისტენტები:
დიანა ყურაშვილი
თემურ გამახარია
ლელა ჯალაღონია

რედაქტორი: **ხათუნა გოგუა**

ინგლისურ ვერსიაზე მუშაობდა:
სალომე ლომაძე

Project director
Meri Gelashvili

Project consultant
Alla Gamaxaria

Project coordinator
Miranda Gvantseladze

Project assistants
Diana Kurashvili
Lela Jalagonia
Temur Gamaxaria

Editor: **Xatuna Gogua**

Responsible for English version:
Salome Lomadze

მისამართი: ქ. ქუთაისი, მგალობლიშვილის 6

ტელ: 7 29 02 ფაქსი: 7 13 68

ელფოსტა: meri_gelashvili@yahoo.com

ვებ-გვერდი: www.fwe.ge

Address: 6, Mgaloblishvili, Kutaisi

Tel: 7 29 02 Fax: 7 13 68

E-mail: meri_gelashvili@yahoo.com

Web-site: www.fwe.ge